

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ แยกสรุปผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 2 หัวข้อคือ

ทางด้านอุปทานของการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าจังหวัดเชียงใหม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ 8 กลุ่ม ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ ดอยสุเทพ น้ำตกแม่สา กลุ่มน้ำตกแม่สา กลุ่มถ้ำเชียงดาว ท่าตอน กลุ่มสันกำแพง ดอยอินทนนท์ และดอยเต่า 90% ท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ ในปีพ.ศ. 2544 จังหวัดเชียงใหม่มีสถานที่พักประเภทโรงแรมและเกสต์เฮาส์ทั้งหมด 215 แห่ง มีจำนวนห้อง 13,615 ห้อง คิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของภาคเหนือ มีบริษัทนำเที่ยว มีคหบดีที่ลงทะเบียน ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก

ด้านอุปสงค์ของการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 ถึง ปีพ.ศ. 2544 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปีละ 2,719,015 คน มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 5.45 ต่อปี ตามการขยายตัวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 8.11 ต่อปี เป็นสำคัญ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3.74 โครงสร้างของนักท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 60.33 เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย แต่มีแนวโน้มลดลงเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาได้แก่เดินทางโดยเครื่องบิน และรถโดยสาร นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,498 บาท ส่วนใหญ่ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและของที่ระลึก รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ มีระยะเวลาพำนักที่จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ย 2.22 วันต่อคนต่อปี โดยทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศนิยมพักที่โรงแรม รองลงมาได้แก่บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน เกสต์เฮาส์ และบังกาโลหรือรีสอร์ท ตามลำดับ ดังนั้นจังหวัดเชียงใหม่มีรายได้จาก

๑/๗๖
๑๑๕,๑๓๖๒
เลขหมู่.....
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๑.๔

นักท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละ 30,209.67 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.66 จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นสำคัญ

เมื่อจำแนกตามประเภทนักท่องเที่ยว พบว่า โครงสร้างพื้นฐานของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศไม่แตกต่างกันมากนัก คือส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศชาย มีอายุระหว่าง 25-34 ปี นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ประกอบกิจการส่วนตัว และพนักงานหรือลูกจ้าง มีถิ่นพำนักอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และในภาคเหนือในสัดส่วนใกล้เคียงกัน ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานหรือลูกจ้าง มีถิ่นพำนักอยู่ที่ยุโรป และสหรัฐอเมริกา นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางโดยเครื่องบิน นักท่องเที่ยวชาวไทย มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 2,355 บาท วัตถุประสงค์เพื่อซื้อสินค้าและของที่ระลึก รองลงมาได้แก่ ค่าที่พัก ค่าอาหารและเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 3,031 บาท สูงกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย แต่มีวัตถุประสงค์หลักเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวไทยสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปีละ 15,952.12 ล้านบาท และชาวต่างประเทศสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ยปีละ 14,257.55 ล้านบาท

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จากค่า Adj R² รายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวประเทศ ไทย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และเนเธอร์แลนด์ ได้ระหว่างร้อยละ 0.597-0.877 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในทุกประเทศข้างต้น รายได้มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าอัตราแลกเปลี่ยน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส รายได้และอัตราแลกเปลี่ยน ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีรายละเอียดจำแนกแต่ละประเทศดังนี้

กรณีนักท่องเที่ยวชาวไทย จากการศึกษาพบว่า รายได้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยได้ถึงร้อยละ 87.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยแปรผันตามรายได้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ หากนักท่องเที่ยวชาวไทยมี

รายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.487

กรณีนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาพบว่า รายได้ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้กว่าร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือหากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.231 และถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.430 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของด้านรายได้มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กรณีนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส จากการศึกษาพบรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสได้น้อยมาก ดังนั้นตัวแปรทั้งสองจึงไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรณีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่า รายได้ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวร้อยละ 78.3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือหากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.957 และถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวสหรัฐอเมริกาเดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.021 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของด้านรายได้มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

กรณีนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ จากการศึกษาพบว่า รายได้ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยว ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ

หากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.387 และถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษเดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.551 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของด้านรายได้มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เช่นเดียวกับกรณีนักท่องเที่ยวที่กล่าวมา

กรณีนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์ จากการศึกษาพบว่า รายได้ และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยว ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจำนวนนักท่องเที่ยวแปรผันตามตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัว เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือหากรายได้ของนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.414 และถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวเนเธอร์แลนด์เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.565 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของด้านรายได้มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากกว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนตลาดการท่องเที่ยว และวางนโยบายในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวและกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบันได้ คือ จากการศึกษาพบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ในกลุ่มสำคัญ แปรผันตามรายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดังนั้นทางการควรติดตามภาวะเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยวในตลาดหลัก รวมถึงติดตามการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมมาตรการรองรับหากประเทศเหล่านั้นประสบวิกฤตเศรษฐกิจ ส่งผลให้รายได้ของนักท่องเที่ยวลดลง หรืออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในตลาดเพิ่มสูงขึ้น เพื่อนำมาวางแผนการตลาดในการหาตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นมาทดแทน เพื่อชะลอผลกระทบจากการลดลงของนักท่องเที่ยวในกลุ่มตลาดหลัก